

REVIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

Planinski

VESTNIK

12
2016

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

3,90
EUR

TEMA MESECA

Rudarjenje v gorah

INTERVJU

Grega Lačen

Z NAMI NA POT

Štajerski tisočaki, Dolina Gsieser Tal

TEST OPREME

Čelade

NOVO V PLANINSKI TRGOVINI PZS

Milan Vinčec: SLOVENSKA ISTRA, ČIČARIJA, BRKINI IN KRAS

CENA
24,90 €

“Slovenska Istra in Kras (pokrajini, ki ju opredeljujemo kot Primorska) sta vabljivi destinaciji, kamor se vedno znova radi vračamo. Razgiban gričevnat svet, prijazno podnebje, zmerna poletja in mile zime, snega je malo, zadrži se le v višjih hribovitih predelih, vse leto privabljajo številne obiskovalce, izletnike in pohodnike. Vsak letni čas ponudi kaj novega in zanimivega, vsak obisk je začinjen s pridihom čarobnega ...” Tako pospremi bralca novega izbirnega vodnika PZS Slovenska Istra, Čičarija, Brkini in Kras na pot njegov avtor Milan Vinčec, Primorec, odličen poznavalec območja, ki ga je v vodniku slikovito opisal in po katerem je speljanih 31 planinskih izletov, primernih za vse leto in za vse generacije.

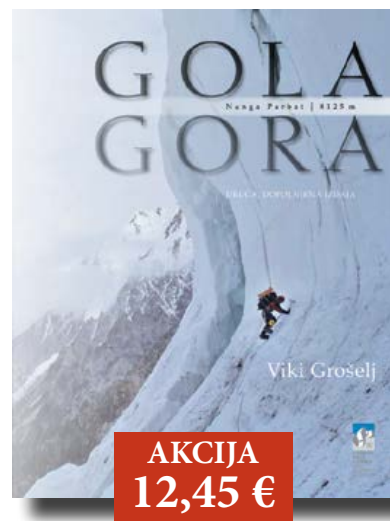
Opisi poti so v vodniku zgoščeni, natančni in sistematični, ključni podatki, ki jih potrebujemo za načrtovanje poti, so ustrezno poudarjeni, fotografska vsebina je bogata. Še zlasti boste po vodniku radi posegli ljubitelji botanike, kajti območje, na katerega vas vabimo, je botanični raj; avtor tako del opisov izletov nameni tudi temu. Pa tudi tukajšnjim krajem, bogati kulturni in zgodovinski ter drugi naravni dediščini in ljudem, ki so vtisnili temu območju poseben pečat. Sicer pa je to vodnik za vse, ki imate radi lažje in označene planinske poti ter izlete s ščepcem zgodovine in kulture!

Format: 130 mm x 210 mm; 184 strani, integralna šivana vezava, polokrogel hrbet.

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – AKCIJA 50-odstotni popust

GOLA GORA, Nanga Parbat (8125 m), druga, dopolnjena izdaja

V letu 2012 je bil narejen ponatis knjige Gola gora. Avtor se je za ponatis odločil ne le zato, ker je prva izdaja razprodana, ampak predvsem zaradi novih osebnih soočanj z Nanga Parbatom. Kot član snemalne ekipe, ki je pripravljala film o gori za TV serijo Velikani Himalaje, se je udeležil odprave na ta 8125 metrov visoki vrh. Na sedemdeset na novo dodanih straneh opisuje svoje napete, razburljive, poučne, predvsem pa lepe in globoko doživete dneve na pobočjih Nanga Parbata ter pod njim. To je bila odprava, na kateri sta Irena Mrak in Mojca Švajger dosegli enega največjih uspehov v zgodovini ženskega plezanja v Himalaji. Gre za dramatično in napeto poročilo “iz prve roke”. Obenem pa dodani tekst logično in smiselno zaključuje Grošljeva večdesetletna srečevanja in soočanja s to mogočno goro.

AKCIJA
12,45 €

Format: 200 x 255 mm; 260 strani, italijanska, šivana vezava

CENA: V času od 15. 12. 2016 do 15. 1. 2017 lahko knjigo kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: **12,45 €* (redna cena: 24,90 €*)**.

*DDV je obračunan v ceni. Stroške poštnine plača naročnik.

INFORMACIJE, NAKUP in NAROČILA:

Planinska zveza Slovenije, Planinska trgovina PZS

na sedežu: Dvorakova ulica 9, Ljubljana, v času uradnih ur, po pošti: p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po telefonu: 01 43 45 684 v času uradnih ur, po faksu: 01 43 45 691, brezplačna telefonska številka: 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu), e-naročila: trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>. Uradne ure v Planinski založbi PZS, Ljubljana, Dvorakova 9: v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure (odmor za malico: 10.30–11.00).

Slovenski planinski muzej

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana, telefon: 08 380 67 30, faks: 04 589 10 35, e-naročila: info@planinskimuzej.si

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljjanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno. Poobjave so dovoljene le z dovoljenjem uredništva.

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije,
Dvorakova ulica 9, p. p. 214 SI-1001 Ljubljana,
po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali po telefonu **080 1893 (24 ur na dan)**.

Številka transakcijskega računa PZS je 05100-8010489572, odprt pri Abanki, d. d., Ljubljana. Naročnina 39 EUR, 63 EUR za tujino, posamezna številka 3,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25% popusta na letno naročnino Planinskega vestnika. Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odgovore do 1. decembra za prihodnje leto.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

Zelenci v večerni zarji, zadaj Ponce
Foto: Jan Kržaj

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Foto: Majaz Milavec

Tukaj in zdaj

"Življenje je res zabavno, še posebej, če ga preživiš in potem gledaš nazaj," mi je zadnjič napisal eden od stalnih sodelavcev naše revije. Njegova misel se mi je zazdela dobra iztočnica za razmislek o nečem, s čimer se srečujem vsak dan, menda že od nekdaj, namreč kako težka uživamo v drobnih radostih, ki nam jih nakloni življenje, v trenutkih, ko nam nič ne manjka in se imamo pravzaprav zelo lepo, pa to največkrat spregledamo, ker čakamo "veliko srečo". Vedoč, da življenje ni potica, temveč da zna biti *šutasto ku prazen glaž*, kot pravi kantavtor Iztok Mlakar v eni od svojih pesmi, je pričakovanje, da bomo uživali sleherni dan ali da bomo lahko na življenje vedno gledali s svetle plati, zgolj prazen up. Toda nemalokrat se tudi takrat, ko nas ujčka, ne znamo ustaviti, "zamrzniti scene" in užiti trenutka. Vse prevečkrat se ali izgublamo v spominih in blagrujemo zlate stare čase ali pa že težko čakamo prihodnost, "ko bo vse drugače".

Tako rekoč ves čas mojega ukvarjanja s plezanjem se mi je dogajalo prav to, o čemer pišem v prejšnjem odstavku – mislim, da sem redko zares uživala *med* plezanjem. Ker nisem zgodnja ptica, mi je bilo vstajanje "sredi noči" vedno mučno in še preden sem se skobacala iz toplega gnezda, so mi misli že uhajale k večeru: "Komaj čakam, da se bom zvečer lahko zleknila v posteljo!" Zanimiva popotnica v plezalni dan, ni kaj ... Ker nisem med hitrejšimi hodci, mi je dostop do stene minil pod pritiskom držanja koraka s soplezalci. Potem pa smo hiteli, ker je bilo treba čim prej priti čez steno (nekaj je namreč veljal tudi čas, v katerem si jo zmoget), na vrhu se pa tudi nismo obirali, kajti iz različnih razlogov se nam je v dolino vedno mudilo. Tako je bil pogosto najlepši del plezarije njeno podoživljanje pred spanjem, če nisem takoj zaspala kot ubita. Da bi po miheličevsko uživali bajne razglede na kakšnem čudovitem travnatem naslanjaču sredi stene, počasi mleli dobrote iz malhe ali v stilu zlate naveze vrgli še kakšno partijo kart, nam na kraj pameti ni padlo. In tako je bilo vse skupaj slej ko prej svojevrstna muka, ki pa je bila očitno dovolj sladka, da sem vedno hodila po "še".

Bi bilo danes, če bi še tako zagnano plezala, kaj drugače? Bi si sredi stene priredila piknik? Bi v svojem tempu neobremenjeno ubirala pot navzgor brez pretiranega pogledovanja na uro in uživala v gibanju, bi opazila cvetlice ob poti, drobni živelj med kamni, krošnje dreves, zanimive oblike oblakov na nebu? Bi se utegnili zavedati lepote trenutka, bi bila hvaležna zanj? Če sodim po prekipevačem veselju (da ne rečem vzhičenosti) ob vsakem obisku visokogorja v zadnjih letih, bi rekla, da se trudim nadoknaditi zamujeno in odkrivam nov način zahajanja v gore, ki obvezno vključuje posedanje na dišečih travah, prepoznavanje alpske flore, opazovanje oblakov, raziskovanje manj obljudenih predelov, potikanje po opuščeni stezah, pa še kaj bi se našlo ... Toda uživati v tako enkratnem okolju, ki ga obiščeš redkeje, kot bi si želel, konec koncev vseeno ni tako zelo težko. Umetnost je prenesti princip uživati tukaj in zdaj v vsakdanje življenje.

Zakaj se je težko imeti dobro v sedanjosti? Vedno obstaja neki "samo še, da ...", zaradi katerega smo v stalni napetosti in pričakovanju skorajšnjega prihoda lepših časov, ko bomo "ven iz hudega", pa se nam ta Indija Koromandija zaradi narave življenja vztrajno odmika. In tako življenje drvi mimo nas, mi pa sami sebe prikrajšamo za tisoč majhnih sreč, ki nam jih nakloni. Na neki način lahko življenje primerjamo s plezalno smerjo. Ko je v steni napeto, se z vso zbranostjo in močmi posvetimo težavam pred seboj. Ko pa te popustijo, si lahko vzamemo malo predaha in se ozremo naokoli. Morda bomo svet videli v drugačni luči. V prednovoletnem vzdušju, ki s seboj prinaša upanje na boljši jutri, nam vsem skupaj želim, da bi se nam življenje v novem letu pogostejše zdelo zabavno že vmes, ne šele takrat, ko se bomo ozirali v preteklost.

Mateja Pate

Gore nad zasneženim Bohinjem;
pogled z Velikega Draškega vrha
Foto: Klemen Štular

UVODNIK

Tukaj in zdaj

Mateja Pate

TEMA MESECA

Prvi ljudje v gorah so bili tudi rudosledci in rudarji

Janez Bizjak

TEMA MESECA

Od bronaste dobe do zgodnjega srednjega veka

Marija Ogrin

TEMA MESECA

1 Predantični in antični rudarji v naših gorah

10

Miran Bremšak

INTERVJU

4 Grega Lačen

14

Pogovarjala se je Marta Krejan Čokl.

DOŽIVETJA GORA

Razlika je, če gremo v gore sami ali z društvom

18

Nina Pisk

NEZNANI JULIJCI

Breitkofel

20

Janez Turk

PLANINSKI HUMOR

Napačno izbrana tura

24

Olga Kolenc

EKSTREMNE FERATE

Ferate niso nevarne, če gremo z glavo nanje

26

Tomaž Oprešnik

TUJE GORE

Ekvadorski Andi

29

Matija Križnar

Z NAMI NA POT

Štajerski tisočaki

32

Andreja Erdlen

Vsebine vseh
Planinskih vestnikov od
leta 1895 dalje na
www.pvkazalo.si

OPISI TUR

- STOLPNIK
- ŠPIČASTI VRH
- STENICA
- ROGLA
- ROTLAHNER/GIOGO DEL BOSCO
- GAIL
- HOHER MANN
- REGELSPITZE

Z NAMI NA POT

Turno smučanje v dolini Gsieser Tal/Val Casies 45

Tomaž Hrovat

ŽIVLJENJE VRHUNSKÉ ALPINISTKE

Petindvajset let od nesreče Marije Frantar 48

Urša Erman

PORTRET

Pogovor z Vinkom Črničem 52

Kristina Menih

TEST OPREME

Čelade za gorniške aktivnosti 54

Aljaž Anderle

PLANINSKA ORGANIZACIJA

Planinska članarina v letu 2017 60

Zdenka Mihelič

ZGODOVINA SLOVENSKEGA PLANINSTVA

Spomenik Jakobu Aljažu 61

Mihael Kersnik

PORTRET

Nepozabno je zarisati dolgo vijugasto sled 64

Mitja Peternel

ZGODOVINA PLANINSTVA

50 let Meddruštvenega odbora PD Ljubljane 66

Marinka Koželj Štepic

GEO IZLET

Rudnik mangana na Begunjščici 68

Jerca Praprotnik, Aleksander Kastelic

VARSTVO NARAVE

Najmanjši med polhi 69

Dušan Klenovšek

NOVICE IZ VERTIKALE 70

NOVICE IZ TUJINE 72

ŠPORTNOPELJALNE NOVICE 73

LITERATURA 74

PREBRALI SMO 76

PLANINSKA ORGANIZACIJA 77

VESTI 79

SLOVENSKE PLANINSKE MUZEJ 79

TRIGLAVSKI NARODNI PARK 80